

ZADRUGA.

Glasilo »Zadružne Zveze v Celju«.

Uredništvo in upravnništvo je v Schillerjevi cesti št. 3, 1. nadstropje v Celju. — Dopise blagovolutno frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Naročnina se naj pošilja »Zadružni Zvezi v Celju«. — Ponatisi iz »Zadruge« so dovoljeni le tedaj, ako se navede vir

Izhaja enkrat v mesecu. Zadruge, ki so član Zadružne Zveze v Celju, dobivajo list v dveh izvodih brezplačno. Zadružniki v Zvezi učlanjenih zadrug, društva in korporacije dobijo list za letno naročnino 2 kroni. Za vse druge naročnike stane list na leto 3 kroni.

Cena inseratom je naslednja: za 1kratno priobčenje ena cela stran 24 K, pol strani 16 K, četrt strani 10 K, osminka strani 6 K. — Za večkratno inseriranje primeren popust po dogovoru. Za 12kratno inseriranje popust 50 odstotkov.

Prijateljem in pospeševalcem slovenskega zadružništva!

Znano je danes vsakomur, ki se temeljiteje ukvarja z zadružništvom in vestno opazuje njegov razvoj, delovanje in cilje, da je prvi predpogoj uspešnemu zadružnemu delovanju zdatna zadružna izobrazba. Le ona zadruška, ki šteje v svojih vrstah zadružno izo. bene člane, more uspešno delovati na zunaj in znotraj, v gospodarskem in npravnem oziru. To izobrazbo pospešujejo v prvi vrsti zadružni poučni tečajji in predavanja, zadružni pomenki in sestanki. Živa, od srca govorjena beseda gre zopet k srcu, navduši zadrugarje in jih vspodbuja k včasi težavnemu in trudopolnemu delu.

V naših tesnih razmerah pa ni mogoče povsod delati z živo besedo. Odpomagati mora mrtva črka, a ta bodi zato tembolj zgovorna. Mislimo tu na glasilo naše »Zadružne Zveze«, »Zadruško«. Naloga našega glasila je in bode v prvi vrsti ostala tudi v bodoče to, kar je že dolga leta: naj veže na zunaj tako trdno in tesno zadruge in zadružnike, kakor jih veže na znotraj vzvišena ideja zadružništva, stremljenje po povzdigi narodnega gospodarstva in blagostanja, iz katerega nujno sledi dobrobit vsacega posameznega Slovenca.

Treba je pa našemu zadružnemu glasilu materijalne in duševne podpore. Glede zadnje si ne želimo samo podpore iz vrst zadružnih strokovnjakov, ki so in ostanejo nekaki glasniki in voditelji zadružnega napredka, pionirji novih mislij, načrtov in idej. Želimo si tudi duševne podpore iz vrst zadružnikov samih. Delovanje našega lista se mora poglobiti,

»Zadruška« mora postati živ in zgovorni izraz misli širokih vrst naših zadružnikov. Posnemajmo v tem oziru sosede na severu in jugu! Marsikatero tujinščino smo že prevzeli med svoje navade n misli, posnemajmo še dobre stvari! »Zadruška« bodi torišče, kjer napiše vsak svoje zadružne nasvete in skušnje, kjer se naj združijo vsi sloji naroda v enotno kolo in delo. Pred vsem z živahnim dopisovanjem; poročila o delovanju zadrug, o letini, o živinoreji, o poljedelstvu, o gozdarstvu, planšarstvu so nam nad vse dobrodošla. Iste stvari, ki se v političnem časopisju obravnavajo največkrat površno, se naj obravnavajo v »Zadružni« temeljito: saj so pogoj vsakdanjega našega kruha!

Zato bodi tudi naša skrb, da podpremo »Zadruško« tudi materijelno, z naročnino. S tem olajšamo »Zadružni Zvezi« težko denarno breme, ki ga ima z listom, omogočimo pa tudi s tem razvoj in razširjenje listovo v vsakem oziru. Že enkrat smo poleg prijateljev in pospeševalcev našega zadružništva pozvali premožnejše naše denarne zavode, društva, korporacije in vse zadruge, naj naročujejo po več izstisov našega lista in ga dele med ljudstvo. Zadruge, društva in korporacije dobe itak list po 2 kroni. Poleg tega pa pričakujemo tudi, da se posamezniki v večji meri oglase za list in ga tudi plačujejo. Posebno na to bi dosedanje naročnike z ozirom na začetek 2. polletja vljudno opomnili. 3 kroni za celo leto so malenkost, ki se jih za gospodarski list že lahko žrtvuje.

Z zadružnim pozdravom

uredništvo.

Občni zbor Zadružne Zveze v Celju.

Dne 13. junija t. l. je imela ta Zadružna Zveza v Mariboru svoj tretji redni občni zbor, katerega se je udeležilo jako lepo število naših zvestih zadrugarjev in najodličnejših zadružnih strokovnjakov. Nad vse častno so bili zastopani Štajerci in Korošci, dočim je bila udeležba iz Kranjskega in Primorskega manjša.

Zadružna Zveza v Celju združuje jako lepo število zadrug iz Štajerske, Koroške, Kranjske in Primorske, ki se zopet delijo v posojilnice, mlekarnice, nakupovalne in prodajalne, kletarske, vinoreiske in sadjarske zadruge itd. Samo ob sebi je toraj umljivo, da je tako veličastna organizacija vedno močen činitelj in stebel našega slovenskega gospodarstva. Kljub vsem mnogostranskim ozirom se Zadružna Zveza v Celju lepo razvija, načelstvo pa mirno gleda v bodočnost in je prepričano, da trezno, dobro preiščeno delo vedno doseže zaželjen uspeh.

Poročilo ravnateljstva navaja, da je štela Zadružna Zveza koncem leta 1907 okroglo 200 zadrug, med temi 80 Raiffeisenovk in 73 kmečkih posojilnic takozvanega mešanega ustroja. Njen delokrog pa se razteza, kakor je zgoraj navedeno, na vse cislitvanske jugoslovanske dežele.

Posebno važnost polaga Zadružna Zveza na denarno sporavnost med članicami. Denarna centrala je po strokovnjakih popolnoma moderno urejena in se je zlasti v pretečenem letu pokazala vsa njena velika dobrota. Koncem preteklega leta pojavila se je namreč na vesoljnem denarnem trgu občutna kriza, ki je bila najbolj posledica gospodarskega poloma v inozemstvu. Draginja je nekoliko zadela tudi našo Zvezo, katero smo vendar v vsakem oziru srečno prestali.

Da je Zadružna Zveza pri denarni sporavnosti na svojem mestu, priča tudi dejstvo, da je imela v celem letu nad 15 milijonov kron prometa, kar gotovo z ozirom na naše razmere ni malo.

Zadružna Zveza izdaje tudi svoje strokovno glasilo »Zadruga«, katero si je pridobilo med združnimi strokovnjaki in tudi v višjih krogih prav dobro ime. To je dolokrog Zveze, narisano seveda le prav površno.

Sedaj pa k podrobnostim!

Ob 10. uri je otvoril predsednik Zadružne Zveze g. Mihael Vošnjak občni zbor, pozdravil prav iskreno navzoče ter konstatiral sklepčnost istega. Nato je podal ravnatelj temeljito poročilo o delovanju Zveze v pretečenem letu, kar navajamo itak na drugem mestu. G. dr. Alojzij Brenčič je poročal v imenu nadzorstva kot načelnik istega ter predlagal odobritev računskega zaključka in

bilance za preteklo leto. Konstatiral je, da je račun popolnoma pravilen in da odgovarja do pičice vsem postavkam v glavnih knjigah. Predlog se je soglasno odobril. Deležem so se določile $4\frac{1}{2}\%$ obresti, čisti dobiček pa se je pridjal rezervnemu fondu za morebitne izgube. G. Franjo Jošt je nato prečital revizijsko poročilo Splošne zveze na Dunaju, ki se je z odobravanjem vzelo na znanje.

Nadalje so se izpremenila pravila v nekaterih §§. Razprava je bila zelo živahna in podučljiva. Vršile so se tudi volitve v načelstvo in nadzorstvo, pri čemur pa je ostalo večinoma vse pri starem. Pri slučajnostih se je odlašil k besedi tudi gospod Turk iz Borovelj na Koroškem ter pojasnil nekatere prav neosnovane napade na novoustanovljeno posojilnico v Borovljah, v kateri vidijo istorodni nasprotniki nekako konkurenco, čeravno se je ta zavod ustvaril le iz zgolj gospodarske in narodne potrebe ter izpodbil tudi vsa tozadevna nenarodna in neumestna predbacivanja, kakoršna hočejo nasprotniki natveziti Zadružni Zvezi v Celju. Sprejela se je tudi enoglasno ta-le resolucija: »Občni zbor nujno priporoča svojim članicam, osobito manjšim posojilnicam, naj svoje prihranke ali vloge nalagajo edino le pri Zadružni Zvezi in le v nujnih slučajih pri drugih zavodih«. Po zborovanju, ki je trajalo skoraj tri ure, je bil na verandi Narodnega doma skupen obed udeležencev, na kar so se zborovalci razšli z zavestjo, da vršijo dobro in rodoljubno delo ter s trdnim sklepom, oklepati se svoje Zadružne Zveze še tesneje.

Poročilo Zadružne Zveze pri občnem zboru dne 13. junija 1908.

(Poročevalec ravnatelj Franjo Jošt.)

Slavni občni zbor!

Danes nekako zaključujemo četrto stoletje, odkar naša organizacija deluje na združnem polju, kar se mi zdi potrebno omeniti le mimogrede.

Preobširno bi bilo navajati vse podrobnosti, ki smo jih izvršili v teku 25 letnega svojega obstanka in ni časa k temu, da bi te stvari danes ponavljali.

Zaradi tega pa naj mi bode dovoljeno sklicevati se na opis našega 25 letnega delovanja, kakor ga je prineslo naše strokovno glasilo »Zadruga« v svoji prvi letošnji številki in še na posebno oceno tega delovanja, kakor ga je prinesla »Zadruga« v svoji tretji letošnji številki kot posnetek iz odličnega strokovnega lista »Oesterreichische landwirtschaftliche Genossenschafts-presse«, katero izdaje »Splošna zveza kmetijskih

zadrug avstrijskih na Dunaju« pod uredništvom predsednika iste barona dr. Störcka. V navedenih dveh številkah »Zadruga« pa tudi vseh naših do sedaj obelodanih »Letopisih« bodo našli cenjeni zborovalci vse podrobnosti in velezanimive podatke, pod kakimi avspicijami se je začelo pred 25 leti na Slovenskem narodnogospodarsko in zadržno delovanje. Pravična zgodovina nam mora priznati, da smo na tem polju začeli orati celino mi Celjani in da po vsej pravici imenuje hvaležen slovenski narod našega velecenjenega predsednika inženirja g. Mihaela Vošnjaka kot očeta slovenskega posojilništva, katero je podlaga vsemu drugemu zadržništvu.

Uvodoma sem že omenil, da te besede le mimogrede.

Danes mi je imenom načelstva poročati o delovanju v upravnem letu 1907 in o stanju centralne blagajne.

To poročilo ni baš letos tako prijetno, kakor je bilo druga leta, zlasti ne drugi del, kakor bomo slišali pozneje.

Ob sklepu leta 1906 je štela naša »Zadržna Zveza« 167 zadrug.

Tekom leta 1907 se je na novo ustanovilo in pristopilo 33 zadrug; izstopila ali prostovoljno likvidirala pa ni v teku upravnega leta 1907 nobena zadruga, tako da je štela »Zadržna Zveza« ob koncu leta 1907 skupaj okroglo 200 zadrug. Pri tej priliki naj omenim, da je štela »Zveza« pred 10 leti, ko je nastavila takrat prvega svojega stalnega uradnika v osebi moje malenkosti kot člane le ca. 40 zadrug, katero število se je povzpelo po sedanjem intenzivnem delovanju tako visoko. Razun teh 200 zadrug pa, ki so bile koncem leta 1907 pri »Zvezi« ućlanjene, smo ustanovili v  etrtstoletja svojega obstanka ali vsaj ustanovitev inspirirali ter jo pospešili, gotovo še najmanj 100 raznih zadrug, ki pa danes niso već naš član iz vzrokov, katerih razmotrivanje je na tem mestu bolje opustiti. Pri vsem tem pa moram vendar opozoriti, da so vse po nas ustanovljene zadruga pokazale tudi življenjske pogoje ter so eklatantno dokazale, da je bila njih ustanovitev potrebna.

Navedenih 200 zadrug se razdeli po kako-
vosti tako-le:

I. Posojilnice Raiffeisenovke 80

II. Druge zadruga, in sicer:

1. Kmećke hranilnice in posojilnice našega ustroja 73
2. Nakupovalne in prodajalne zadruga 2
3. Mlekarske in sirarske zadruga 21
4. Kletarske, vinorejske in trgovske zadruga 4

Prenos 180

Iznos 180

5. Zavžitne, gospodarske in trgovske zadruga 12
6. Delavske stavbene zadruga 3
7. Razne druge zadruga 5

Skupaj torej zadrug 200

Po deželah delokroga »Zadržne Zveze« se razdelijo zadruga sledeće:

Koroško	22
Kranjsko	61
Primorsko	37
Štajersko	80

Izmed 80 v »Zadržni Zvezi« vćlanjenih Raiffeisenovk jih spada na

Koroško	5
Kranjsko	18
Primorsko	10
Štajersko	47

Iz te specifikacije je razvidno, da izvršuje svojo nalogo glde zadržnega delovanja naša »Zveza« poglavitno na Štajerskem in Koroškem ter da smo postavili zlasti na Štajerskem posojilnice Raiffeisenovega ustroja na tako stopinjo in do takega števila, ki imponuje tudi drugim našim sodeželanom in istim organom, ki posebej negujejo in favorizirajo takozvano specifićno kmetijsko zadržništvo, iz česar pa nikakor ne sledi, da ne bi istotako imelo vso ostalo naše zadržništvo, ki se je ustanovilo že davno poprej, predno so se pojavili ti novodobni nazori, znaćaja čistega kmetijskega zadržništva, katero dejstvo sem vsaj jaz v teku svoje 16 letne zadržne prakse vselej in povsod najodloćneje zagovarjal in zastopal in česar tudi v bodoće ne bodem opustil storiti.

Samoobsebi se razume, da se je ustanovilo, oziroma pristopilo tudi v tekoćem letu že već zadrug, nekaj pa jih je članstvo odpovedalo, kar pa bode spadalo v poroćilo obćnega zbora prihodnjega leta.

Razun navedenih 200 vćlanjenih zadrug je tudi »Zadržna Zveza« sama zadruga v svrhu, da kot taka lahko izvršuje za svoje članice denarno sporavnavo v smislu svojih pravil.

Vrhutega šteje »Zadržna Zveza« za svoje članice še 18 fizićnih oseb, ki morajo biti člani po doloćilih pravil zaradi tega, ker so izvoljeni v naćelstvo in v nadzorstvo.

Pri tej priliki se mi z ozirom na vladajoće razmere v naših kronovinah zdi primerno navesti besede, katere je lansko leto govoril na baš tem le mestu generalni predsednik »Splošne Zveze kmetijskih zadrug avstrijskih« g. bar. dr. P. Störck pri našem takratnem rednem obćnem zboru. Mož je govoril doslovno tako-le: »Marsikatero zveze so le ponosne na veliko število članic, skušajo isto pomnožit, kar ni najvaćnejše; najvaćnejše je,

kako zadruga delujejo in kak dobiček donasajo! Intenzivno spopolnjevanje manjšega števila zadrug je dosti boljše, kakor prostran okoliš, kateri se ne more primerno obdelati.«

Žalibog, da se tisti, katerih se tičejo ravno- kar navedene besede najbolj, po istih niso ravnali.

Najvažnejša in najpoglavitejša naloga »Zadrugne Zveze« je pač že od nekdanj izvrševanje obligatoričnih revizij pri svojih članicah. Tem važnejše so postale te revizije počenši od leta 1903, ko se je uveljavil, kakor znano, zakon o obligatoričnih revizijah vseh pridobitnih in gospodarskih zadrug in društev. Dosedaj so bile v smislu določil revizijskega zakona in po uveljavljenju istega revidirane vse zadruga najmanj po trikrat, mnogo istih pa tudi še po večkrat.

Revizijsko koncesijo smo dobili, kakor je znano, med prvimi izmed vseh avstrijskih zvez od visokega c. kr. notranjega ministerstva.

Revizije je izvrševalo razun mene še osem zunanjih revizorjev, katere smo kot take nastavili, jih pustili vpisati, kakor je po zakonu predpisano, pri pristojnih c. kr. višjih sodiščih ter jih službeno zaprilegli.

V letu 1907. je bilo izvršenih vseh revizij 119. Vsaka revizija traja najmanj po eden dan, pri nekaterih pa se je potrebovalo po dva, tri in tudi še po več dni, kakor so pač razmere nanesle. Seveda take, dalje časa trajajoče revizije povzročijo »Zvezi« tudi razmerno mnogo večje stroške.

Od navedenih 119 revizij jih spada na	
Koroško	18
Kranjsko	32
Primorsko	29
Štajersko	40

Skupaj torej . . . 119 revizij.

Na mojo malenkost pripada le 24 oficijelnih revizij, vse druge so izvršili ostali naši revizorji.

Razume se pa, da smo imeli nebroj drugih potov z ustanovnimi zborovanji, prvimi uradnimi dnevi, napravami bilanc, občnimi zbori, podučnimi predavanji in sestanki i. t. d., i. t. d. in veliko število težavnih in zamudnih potovanj, katera so zadela po pretežni večini mojo malenkost in o čemur se je podrobno poročalo vedno pri rednih sejah načelstva.

Vspehi revizij se vidno kažejo od leta do leta ter se zamore z velikim zadovoljstvom konstatovati, da so skoro vse naše zadruga brez izjeme v najlepšem redu, četudi tuptam še ni vse tako, kakor bi bilo želeti in kakor se naroča pri revizijah. Vzlic temu pa kažejo izkušnje, da bode v bodoče morebiti vendar kazalo odrediti takozvane generalne revizije, ki bodo trajale po več dni in h katerim bode potreba povabiti tudi zadrugnike in vlagatelje, da pridejo k reviziji s

svojimi zadrugnimi in vložnimi knjižicami, ker je preveliko zaupanje eni sami osebi vendar že marsikje v teku let rodilo zle posledice.

Kar se tiče notranjega delovanja, naj navedem sledeče:

Načelstvo je imelo tekom upravnega leta 1907 rednih sej 8, v katerih je reševalo vse v njega področje spadajoče zadeve. V tekočem letu se je vršilo do danes zopet že 6 sej načelstva.

Nadzorstvo je imelo v pretečenem upravnem letu 3 seje, v tekočem letu pa že zopet dve seji.

Skupna seja načelstva in nadzorstva se je vršila leta 1907, kakor so iste odločene po zadrugnih pravilih, dne 25. oktobra ob priliki, ko sta izvrševala obligatorično revizijo imenom »Splošne zveze« na Dunaju gg. Faschingbauer in Huda- biunigg, o čemer bomo itak slišali pri točki 5. današnjega dnevnega reda.

O vseh teh sejah so pravilno sestavljeni v posebnih za to določenih knjigah natančni zapisniki, ki so vselej od vseh pri seji navzočih tudi redno podpisani.

Vsa druga zadruga, pisarniška in blagajniška opravila denarne centrale pa je izvrševala uradna pisarna, sestoječa sedaj iz ravnatelja v osebi moje malenkosti, iz blagajniškega nadzornika g. dr. Vek. Kukovca ter iz 1 knjigovodje in 1 asistenta; prvoimenovana dva opravljata svoje posle kot uda načelstva. Da je vse zadrugno opravilo težko upravljal tak mali uradniški aparat, sledi pač najbolje iz dejstva, da so uradne ure vsak dan brez izjeme od 8.—12. ure dopoldne in od 2.—7. ure popoldne.

O prometu in uspehih zadrugne centralne blagajne, ki je baš v pretečenem letu pokazala vso veliko potrebo njenega obstoja ter njene moderne ureditve, se bode poročalo itak pri točki 2. dnevnega reda, vsled česar se jaz pač lahko omejim na konstatiranje suhoparnega dejstva, da bi naša »Zadruga Zveza« brez lastne in samostojno upravljane denarne centrale ne bila postala nikdar to, kar je ista danes, da ne rečem drugega.

V pisarni smo prejeli v letu 1907 približno 5200 uradnih dopisov, aktov in korespondenc, razposlalo pa se je poleg na več tisoče broječih okrožnic, pozivov, opominov, brzojavov in raznih drugih cirkularjev ter nad 4600 uradnih spisov in dopisov. V mnogih slučajih smo se morali posluževati tudi telefona, ki je zlasti za domači promet velika dobrota.

Kakor vedno, so se tudi v pretečenem letu obračale zadruga na nas z najraznovrstnejšimi vprašanji in prošnjami. Morali smo jim napravljati prošnje za registrovanje, za spremembe pravil in spremembe v načelstvih, prošnje za pripoznanje davčnih in kolkovnih olajšav ter jim pri-

rejati tudi načrte za spremembe pravil. Pri tem naj omenim, da smo vstrezaje naročilom visokega c. kr. poljedelskega ministerstva prilagodili tudi že pravila par zadrug tako, da bodo iste v bodoče prve raiffeisenske posojilnice, kakoršne želijo imeti na najvišjem mestu in da bode šlo naše stremjenje za tem tudi v bodoče. Izpolnjevali smo zadrugam pridobninske napovedi, izkaze za rentni davek in razne pristojbine i. t. d. Po potrebi smo izdelovali tudi pritožbe zoper previsoko obdačenje, oziroma zoper neopravičeno naložen davek in priklade in smo v mnogih slučajih po navadi dosigli tudi dobre uspehe.

Prav tako kakor vsem drugim Zvezam se je bilo tudi nam boriti prepogostokrat z različnimi fiskalničnimi, pa tudi sodnimi in političnimi oblastmi bodisi zoper nepostavne in v zakonu neopravičene zahteve, bodisi glede drugih naših pravic.

Za najvažnejše svoje delo in največjo skrb je smatrala uradna pisarna od nekdanj, da so letni računski zaključki, iz katerih se zrcali vse delovanje, kakor tudi tozadevna poročila, ki so po združnem zakonu predpisana, pravilni in to v vseh svojih oddelkih, to je v denarnem prometu, v bilanci in v računu dobička in izgube.

Iz navedenega razloga in ker se je ravno v pretečenem letu ustanovilo mnogo novih zadrug, ki so polagale svoj računski zaključek prvokrat, smo priredili h koncu leta 1907 v Celju vnovič združni tečaj, katerega se je udeležilo nad 50 knjigovodij, oziroma tajnikov različnih zadrug in katere smo z večdnevним praktičnim delom popolnoma izšolali za dobre voditelje naših novoustanovljenih kmetijskih zadrug, oz. Raiffeisenovk. Ker je skušnja pokazala, da so taki združni praktični tečaji najboljši za temeljito izšolanje dobrih združnih delavcev, bode morala biti skrb »Združne Zveze«, da take podučne tečaje dosledno in pogostokrat prireja. V tem oziru ne bode mogoče štediti niti truda niti stroškov, ker so lepi uspehi najboljše zadoščenje za oboje.

Slej ko prej oskrbujemo, oziroma naročujemo vsem svojim starejšim članicam, ki se za to na nas obračajo, zlasti pa vsem na novoustanovljenim zadrugam potrebne blagajne, knjige, knjižice in tiskovine, kakor tudi vse druge uradne in pisarniške potrebščine.

Po našem posredovanju in na naše stroške so zavarovane zadruge tudi, ki takih zavarovanj niso že poprej same sklenile proti vlamu in tatvini, kar je zelo velika dobrota, o kateri bode znal mnogo dobrega povedati zastopnik Hranilnice in posojilnice v Velikovcu, ako je med cenjenimi zborovalci navzoč.

Kakor prejšnja leta, je izdala »Združna Zveza« tudi v pretečenem letu svoj običajni

Letopis, ki povzroči mnogo stroškov, napornega truda in dela ter vzame sestavljalatelju ogromno dragega časa. Vsekakor pa je natančna združna statistika velike važnosti, kar priznavajo celo najvišji uradi in bode vsled tega gotovo potreba izdajati statistične Letopise tudi v bodoče. Letopis za upravno leto 1907 je že v delu in bomo istega zaključili, kakor hitro prejmemo od vseh zadrug njihove računске zaključke in zaželjene statistične podatke. V tem oziru prosim danes ponovno vse navzoče zastopnike in pooblaščenca zadrug, naj domov prišedši skrbijo za to, da se nam čim prej dopošljeta po dva izvoda računskih zaključkov. Prosili smo zadruge za iste naravnost že ponovno, toda od nekaterih žal, mnogokrat ni mogoče dobiti niti računa, še manj pa kakega odgovora, kar pač ne služi nobeni zadrugi v čast.

Postavna predpisana revizija, kakoršni je podvržena tudi »Združna Zveza« kot zadruge, se je izvršila, kakor že poprej omenjeno, od 22. do 26. oktobra 1907. Izvršila sta revizijo po nalogu »Splošne zveze« podpredsednik iste g. Faschingbauer, nižjeavstrijski deželni računski svetovalec in g. Karl Hudabiunigg, štajerski deželni računski revident: prvi je češkega, drugi pa slovenskega jezika v besedi in pisavi zmožen. Omenim pač lahko tukaj le toliko, da je navedeno revizijsko poročilo, kakor bomo itak slišali, za »Združno Zvezo« v vsakem oziru ugodno in za vse njene funkcionarje nad vse častno. Potruditi pa se hočemo tudi v bodoče, da bodo še zanaprej vsa revizijska poročila enako ugodna, kakor je bilo prvo. Pri tem se namreč ne sme prezreti, da oni funkcionarji, katerim je pripadla zlasti moderna ureditev denarne centrale, niso, kakor se je to zgodilo pri drugih zvezah, šli nikamor prakticirat, nego smo poslovanje uredili po svojih dosedanjih desetletja trajajočih izkušnjah in po potrebah, kakoršne smo poizvedeli pri svojih najboljših in najzvestejših članicah.

Poleg nebroj drugih opravil izdaja »Združna Zveza« v lastni režiji svoje glasilo »Zadruge«, ki izhaja sedaj kot mesečnik in katero dobivajo vse naše članice v dveh izvodih brezplačno. Za list smo pridobili za sodelovanje najodličnejše strokovnjake iz združne in narodno-gospodarske stroke ter si je isti v vsakem oziru pridobil splošen ugled in je za razvoj našega združništva neizmerne važnosti. Želeti bi bilo le z ozirom na velike stroške, ki so z istim zvezani, da bi ga naše čislane članice med svojimi združniki razširjale ter v to svrhu naročile večje število »Zadrug«. To breme bi bilo za posamezne zadruge majhno, dočim mora postati nam samim, če se vse nam naloži, neznosno. Tudi posameznih naročnikov je le malo.

Naše delo na polju kmetijskega združništva je uvidelo sedaj tudi c. kr. poljedelsko ministerstvo ter nam je v kritje režijskih izdatkov naklonilo za pretečeno leto 6000 K državne subvencije, kar je sicer malo, a vendar nekaj in kar naj bode začetek bodočim večjim podporam, za katere bomo prosili. Podpora seveda nikakor ne odgovarja stroškom, ki jih imamo pri snovanju in nadaljnem pregledovanju kmetijskih zadrug, vendar nam je ista vsaj delno zadoščenje za naše tradapolno in nesebično delovanje na polju kmetijskega združništva.

Prosili smo tudi za primerno podporo iz deželnih sredstev, dobro vedoč, da dežela izdatno podpira nemško združno zvezo v Gradcu, toda naša prošnja je ostala doslej vzlic temu, da se je za njo zavezala tudi naša slovenska deželno-zborska delegacija, glas vpijočega v puščavi. Saj smo že navajeni, kako nam režejo v Gradcu kruha, pri tem pa brez vse potrebe pošiljajo iz Gradca svoje ljudi v naš združni okoliš na Spod. Štajerskem nasproti vsem praviim združnim principom. Upajmo, da boče tudi v tem oziru zavel v bodočnosti bolj ugoden veter.

Da bi lažje začeli izvrševati tudi upeljavo blagovnega prometa za svoje članice, je »Združna Zveza« že poskrbela za primerne prostore in si nabavila v pretečenem letu v najbližji bližini kolo dvora in pošte v Celju svoj Združni dom. V to svrhu in zaradi tega, da pridobimo strokovno izobraženih moči, posebno za pospeševanje nede narnega združništva smo dali, oziroma preskrbeli potrebne podpore tudi dvema nadarjenima mladencičema, ki se v to svrhu pripravljata na združnih strokovnih šolah in praktičnih tečajih v tujini, katera bodeta lahko po dovršenih naukih svoje znanje uspešno porabila za povzdigo našega kmetijskega nede narnega združništva, kjer nas čaka še vse skupaj največ dela. Tudi to panogo združništva hočemo v bodoče po svojih najboljših močeh intenzivno negovali; zaradi tega je najbolj obsojanja vredno vsako nepotrebno cepljenje, ki se žalibog pojavlja in ki moči le oslabuje, namesto da bi se medsebojno podkrepili k skupnemu delovanju.

Poskusi, ki smo jih napravili že predlanskim z upeljavo hišnih hranilnih nabiralnikov, so se najboljše obnesli. Uvedlo je te nabiralnike že mnogo zadrug, ostalim pa priporočam, da to čimprej storijo.

In s tem sem prišel nekako do denarne centrale, katere delovanje mi je tudi vsaj na kratko omeniti, četudi bomo slišali pozneje oficijelno, statistično in številkarsko poročilo iz računskega zaključka, katerega je pustila »Združna Zveza« v tej obliki le začasno natisniti,

ki se pa lahko tako v poročilu, kakor tudi v svojih računskih odstavkih po potrebi in eventualnih sklepih popravi. Račun odgovarja do pičice vsem postavkam v glavnih in pomožnih knjigah, kar je na originalu istega potrdilo tudi načelstvo in nadzorstvo pri svoji skupni seji, pri kateri ga je pregledalo.

Upravno leto 1907 je bilo leto draginje in tesnobe na denarnem trgu, katera se je občutila posebno zadnje tri mesece in katera je segala daleč preko mej naše ožje domovine. Bili ste to večinoma posledici gospodarskega poloma v inozemstvu. Naša »Združna Zveza« je to draginjo tudi nekoliko občutila, kateri vzrok tiči v tem, da je njena denarna centrala mlada in zaradi tega ne razpolaga še z veliko obratno glavnico ter da se naše zadruge veliko premalo držé in zavedajo združne discipline, vendar je hudo krizo srečno prestala, če tudi bilančni efekt zaradi tega ni tako povoljen. V pošte pride pri tem v prvi vrsti centralizacija celega denarnega prometa v združni centralni blagajni. Dolgo let smo se borili za preustrojitev »Zveze« na združno podlago ter za ustanovitev lastne združne denarne centrale in naše prizadevanje se je konečno s pomočjo vnetih združnih delavcev tudi vresničilo.

Pričakovati je bilo, da se bodo vse zadruge takoj od početka ali vsaj kmalu začele oklepati najtesneje svoje denarne centrale. Ali temu žal ni bilo vedno in povsod tako. Na veliko obžalovanje moramo konstatirati dejstvo, da še zlasti nekatere večje domače, pa tudi zunanje posojilnice skoro popolnoma nič ne poslužujejo svoje lastne denarne centrale, odn. da najdejo isto le takrat, če od nje kaj potrebujejo. Navedel bi lahko, česar nočem storiti, nekaj najbližjih posojilnic, ki razpolagajo s stotisoči, da z milijoni denarnih preostankov, od katerih pa je centrala do sedaj bore malo videla; z vsem drugim našim združnim denarjem se pa okoriščajo nezasluženo razni tuji in taki zavodi, ki naše združne organizacije popolnoma nič ne brigajo in odnašajo le dobiček iz naših vrst tako, da isti ne pride potem nikdar in nikjer v prid naši združni organizaciji, kakor tudi ne naši splošni slovenski javnosti. To je fakt, ki se ne sme več prikrivati in kateremu se mora v okom priti.

Nasprotno pa zaslužijo, kar se denarne centralizacije tiče, zlasti naše manjše štajerske, kakor tudi nekatere koroške članice vse priznanje, katerega nočem kratiti tudi nekaterim starejšim, naši združni organizaciji od nekdanj zvestim posojilnicam.

Baš kar se tiče tesnejega oklepanja vseh zadrug na svojo Združno centralo, bode treba, kakor želi to samo c. kr. poljedelsko ministerstvo

in Šplošna zveza na Dunaju, v bodoče najintenzivneje uvaževati dejstvo, da v skupnosti in slogi je naša gospodarska, v skupnosti pa bode tudi naša narodna moč. Ako se koncentruje ves promet gledé blagajniških preostankov, ki jih imajo naše zadruge — izjeme so seveda povsod in morajo biti povsod mogoče — okrog lastne zadružne centrale, potem bode tem lažje mogoče vplivati na regulacijo obrestnih mer za vloge in posojila in če je centralizacija potem izvedena tako, kakor bi morala biti, se nikdar in nikomur ne bode potreba bati kake denarne krize, še manj pa kakoršnekoli izgube gledé naložb svojih blagajniških preostankov. S tem pa bode v najkrajšem času dosežen vrhovni namen Zadružne Zveze, da bode namreč ista pokrivala svoje ogromne režijske izdatke deloma iz subvencij, deloma pa iz lastnega čistega dobička tako, da bode mogoče potem vendar kmalu ugodno in definitivno rešiti pereče vprašanje gledé sedaj potrebnih letnih prispevkov, gledé katerih se tu pa tam oglašajo nekateri nezadovoljneži, če tudi smemo na svojo zadovoljnost konstatovati, da je istih le malo ter da pretežna večina starejših in bogatejših zadrug uvidi potrebo, da podpira svoje mlajše in šibkeje sestrice s tem, da podpira Zadružno Zvezo z letnimi prispevki, ki pridejo edino le v prid tem mladim in na novo ustanovljenim zadrugam, kajti slednje v prvih letih svojega obstanka ne morejo ničesar plačati; Zadružna Zveza jim pa tudi, ako jej ostanejo zveste, ničesar ne računa vzlic temu, da ima baš z njimi največ duševnega in materialnega truda.

Nikakor ne morem zamolčati na tem mestu tudi žalostnega dejstva, da so Zadružno Zvezo in njene funkcionarje zlasti pa najbolj mojo malenkost v pretečenem in še v novejšem času hudo in povsem neosnovano napadali razni slovenski časopisi. Resnici na ljubo in v naše zadovoljenje bodi tukaj povedano, da so bili vsi tozadevni napadi in vsa podla in neosnovana sumničenja od kraja do konca iz trte izvita laž, katere je rodila le gola sebičnost in strankarska osebnost in strast. To je potrdila tudi uradna revizija iz Dunaja, katero smo v tem oziru še posebej zahtevali, ki je obrekovalcem tudi sapa zaprla, dasi začenjajo sedaj vnovič razdirati to, kar smo z velikimi težavami zgradili v dolgi vrsti let. Prepričali pa ste se lahko tudi, da naša taka opolzela pota vsem mnogoštevilnim svojim znanim in skritim sovražnikom nismo hoteli slediti, četudi so isti to srčno želeli, ker v pravem in poštenem zadružnem delovanju ni mesta za brezplodno strankarstvo in še manj za kakoršnekoli politiko. Upajmo, da bodo vendar enkrat uvideli vso nečednost takega početja in Bog daj

da bi se spametovali poprej, kakor bi utegnila naši skupni in dobri stvari občutno škodovati.

Z doseženimi vspehi smo menim, lahko v vsakem oziru zadovoljni.

Odhajajoč od tukaj pa vzamimo s seboj trden sklep, da bomo po dosedajšnjih potih, kakor nam jih je začrtal naš velezaslužni gospod predsednik in katera odobravajo tudi na pristojnem mestu, hodili tudi bodoče drugo zapričeto četrstoletje našega zadružnega delovanja in da z istih raznih in poštenih potov ne bomo nikdar krenili.

Vse dobromisleče nasvete bomo vsak čas z veseljem radi poslušali in jih po možnosti upoštevali.

Vsak odkritosrčen in pošten rodoljub nam je v vrstah našega dela, katerega imamo še polne roke, dobro došel.

Sklepam z željo, naj bi se kmalu polegli čimprej sedajni burni časi in ako še ne povsod, naj bi korakali v eni vrsti vsi Slovenci vsaj na narodno-gospodarskem in zadružnem polju, posnemajoč tako naše vrle brate Čehe.

Brez dvombe smem končati z zagotovilom da je vsaj od naše strani v to pripravljanje naj, več dobre volje in da bomo zaželjene vspehe tem lažje dosegli, ker dobimo kmalu nov zadružni zakon, ki nam bode dal, kakor je pričakovati, v roke tudi potrebnih moči.

(Poročilu je sledilo živahno odobravanje in se je poročevalcu izrekla soglasno zahvala.)

Črtice o mleku in njega izdelkih.

Piše —ko.

(Dalje.)

2. Pogreški in pomanjkljivosti mleka.

Pogreški in napake v mleku so različnih lastnosti in zunanjih znamenj; pokažejo se že takoj pri molži, n. pr. rudeče mleko ali pa se pokažejo čez nekoliko časa, ko mleko stoji, predno se predela n. pr. vodeno mleko. Vzroki teh napak niso popolnoma znani, moramo pa upoštevati pomanjkljive lastnosti mleka z ozirom na barvo, okus, duh, obstojne dele, stanovitnost in obstanek pri posnemanju, medenju i. t. d. ker znanost še ni odkrila zanesljivih in dobrih sredstev za odpravo teh napak.

Razločujemo pa sledeče pogreške:

- a) vodeno mleko, b) vlečljivo mleko, c) prehitro skisano mleko, d) grenko mleko, e) rudeče mleko, f) rumenkasto mleko, g) modro mleko (plavo), h) premastno mleko; lahko navedemo še:
- i) preobila molža, in j) prepičla molža.

A. Vodeno mleko.

Ako je mleko prevedeno, t. j. ima v sebi malo smetane in sira, je že zunanja podoba neokusna. Mleko ni lepo-bele barve, temveč modrikasto (plavkasto.) Vzrok prevedenemu mleku so: slaba, vodena krma, posebno zelenjava; pokvarjen želodec, motenje prebave in tudi pojanje živali. Vsled zadnjih dveh vzrokov se ta napaka kmalu odpravi, kakor hitro je vzrok odstranjen. Ako merimo specifično težo takega mleka, ima navadno 1'028. Kako se specifična teža meri, slišali bomo pozneje. Če je vzrok slaba krma, se mora nadomestiti z boljšo, posebno če se še doda nekoliko ovsa. Ako je vzrok pokvarjen želodec, slabo prebavljanje, dajati moramo živali grenkih zdravil, najbolje rmana ali kalmeža.

Seveda, če krava oboli na želodčnem katarju ali kar je še huje, na jetiki, ni drugega sredstva, da se jo spita in proda za meso.

B. Vlečljivo, žlemljivo mleko.

Če prelijemo tako mleko iz ene posode v drugo, ne tvori tenko tekočega curka, ampak podobno je glede vlečljivosti beljakovini jajca, oljnato tekoče in se vidijo v njem večje ali manjše niti. Vlečljivo, žlemljivo mleko se počasi kisa in pusti smetano le počasi na vrh. Smetana se zelo peni ter da slabo, neokusno in žaltavo surovo maslo. Vzroka takemu mleku še ne vemo natanko, kakor tudi ne prave pomoči proti temu nedostatku. Najbolje je, da se tako mleko porabi za prašiče, če se tu ali tam kaj takega prigodi.

Kot vzrok dolžimo, če dobi žival: lipovo, jelšovo, trtno listje, krompirjevec, kiselco, volovski jezik; gotovo je vzrok tudi slab želodec in pa slabo snažene posode ter vlažne in zaduhle shrambe. Plesniva in kislja krma se kravam iz tega vzroka ne sme krmiti.

Če pa ima krava tako mleko in prihaja od krme, se mora ta večkrat premeniti, kuhinjske soli, stolčene krede ali grenkih zdravil živali dajati, istotako priporočajo cvetje hmelja v litru olja skuhati, kateremu se pridene dobro pest grenke soli ter to živali dati.

Če se smetana nerada umeđe, ne smemo jo starati, ampak sproti umesti, ter tako ugreti, kakor bomo še popisovali. Ljudje poskušajo v takih slučajih to in ono. Dodajajo smetani čebule ali pa mečejo v njo kak krajcar (denar).

Če je vzrok v posodah, se morajo z apneno vodo, oziroma z razstopino sode dobro in večkrat pomiti. Ako pa shrambe niso vzorne, storimo najbolje, da jih zažvepljamo. Mi zapremo dobro okna in vrata, v shrambi pa zažgemo žveplo, tako razvijajoč se dim uniči vse glivice, ki se nahajajo v kleti, da kvarijo mleko. Seveda se

mora shramba nato več časa prav dobro zračiti in prebeliti.

Pravijo, da Škandinavci z dodatkom zelišča »homulica, pinguicula vulgaris« napravljajo nalašč vlečljivo mleko, katero se ohrani mesece dolgo nepokvarjeno in užitno.

C. Prekmalu skisano mleko.

Se takoj po molži ali pa ko se zavre, oziroma pri kuhi sesiri. Če se sesiri takoj po molži, vrši se začetkoma počasi, le na gotovih mestih, a ta mesta se vedno povečujejo in širijo ter tako branijo, da ne more tolšča na površje, zato se dobi od takega mleka prav malo smetane, katera se nerada umeđe (pini).

Vzrok napaki je pokvarjen želodec; kisline, katere se uporabljajo pri bolni živini kot zdravila, tako: vinski kamen, solna kislina, kislja zelišča. Ob času hude vročine kriva je i ta, kakor naglo se spreminjajoče vreme. Najlozje odpravimo to napako s snago, zračenjem in redom pri vseh opravilih.

D. Grenko mleko.

Treba je razločevati: 1. ali je grenko mleko takoj po molži, se tako namolze, ali 2. postane grenko mleko šele čez gotov čas.

V prvem slučaju vplivajo največ grenki sokovi zelišč, n. pr. pelina, lopatike, grenke detelje, encijana, ogerščnih preš (repičnih), v veliki meri vživane ovsene in ječmenove slame, zlasti ob času, ko živina slabo prebavlja ter želodec ne prekuha grenkobe teh zelišč. Grenak okus in duh se pa dobi od povžitih zdravil: kafre, terpentinovnega olja, česna ali čebule.

Če ima jedna žival v hlevu tako mleko, katero se zmeša z zdravim, postane vse slabo. Najslabše je, da pride grenak okus iz mleka v izdelke: maslo in sir. Pravijo, da se mleko krav, ki že dolgo molzejo, ne sme mešati z onim, katere še malo časa molzejo, baje, da je od starih bolj podvrženo grenkobi.

Če pa postane mleko grenko šele čez gotov čas, ie takoj po molži normalno, a dobi grenak okus in postane ob istem času močno kisljo, smetana prihaja nejednako na površje ter je mehurjasta. Vzrok temu zadnjemu slučaju še ni znan.

E. Rudeče mleko.

Je zopet: ali vsled krmljenja gotovih zelišč ali pa vsled pritoka krvi, katera pride v mleko vsled udarca na vime, vnetja ali oslabelosti krvnih žilic. Če dobi mleko po krmi rudečkasto barvo, je za maslo, oziroma sir dobro, ker je lepo rumene barve. Ako tako mleko stoji na miru, se na dno ne usede rudečilo; če je rudeče vsled krvi, se do 1—2 urnem stanju usede na dno rudečkasto zelena snov. Dobro ni, če uživa živina na paši premočne trave ali zelišča, kakor zlatice, brstje

igličevja, kisle trave, saj je znano, da gre po uživanju teh rastlin celo krvava voda.

Če hočemo pomagati, treba vzrok odstraniti in če so kriva gori imenovana zelišča, dajemo živini kuhovino lanenega semena s pridatkom malo kafe; med pijačo se meša sol, bodisi kuhinjska, navadna ali glavberjeva, oziroma grenka.

Če je vzrok vnetja vimena ali surov sunek, treba ti zdraviti proti temu: če pa so oslabele krvne žilice vsled kake dolgotrajajoče bolezni, ji damo vsak dan po dvakrat kuhovino hrastovih skorij.

F. Rumenkasto mleko.

Prihaja navadno od uživanja rastlin, ki imajo mnogo rumenega barvila v sebi, te so: žafran, rabarbara, cvetoče zlatenice in korenje. Tako mleko ni škodljivo, le izdelkom se pozna, da so lepo rumeni, po odpravi teh rastlin pa beli. Vsled tega ponekodi maslo in sir v zimskem času barvajo z žafranovo barvo, da izgleda izdelek vedno jednako, lepo rumen.

G. Modro mleko.

Ima sledeča znamenja; sveže namolzeno mleko stoji toliko časa nespremenjeno, dokler je sladko. Kakor hitro se prične kisati in sicer pri višji temperaturi ali toploti prej, pri nižji pozneje, nastanejo na površju male modre pikice, koje se razširijo le mestoma, ne čez vse mleko, ali pa preprežejo navadno vso površino mleka s svetlo modro barvo. Če se spreminja mleko v tem štadiju, se spremeni modra barva često v rumeno, rudečkasto ali zelenkasto, mleko ima okus kislom smrdeč. Kakor hitro postane mleko kislom, t. j. da se sirnica sesiri, se modra barva ne razširja dalje.

Upoštevati moramo, da plavo barvilo rastlin, kakor: esparzeta, grahora, večne detelje dá modro barvo, ali to ni škodljivo ter se ne razširja tako kakor smo ravno opisali.

Zgoraj opisano modro barvo in širjenje te povzroča mlečna glivica *penicillium glaucum*. Tako mleko je nezdravo, modra barva se prišteva k strupom (anilin); še celo prešičem se mora oprezno pokladati.

Kakor hitro se ta bolezen prikaže, potrebno je neobhodno najnatančnejše snaženje, čiščenje in izkuhavanje posode.

Mlečni prostor se z žveplom zakadi, dobro zapre nekaj časa, a nato pa skrbno prezrači. Posoda se izmiva z močno raztopino sode.

Če je vzrok krma, kar pa ni nevarno, zadostuje kravam dati dvakrat na dan dobro pest glavberjeve soli z žlico janeža ali kimla.

H. Premastno mleko.

Da bi bilo mleko premastno, o tem, kakor mislimo, se ne bode nikak živinorejec pritoževal,

ker čim več ima tolšče, boljše je. Omenimo le, da je tako mleko škodljivo sesajočemu teletu, ker dobi drisko, napraviti mu pa zamore tudi hromoto. V takem slučaju se daje živali bolj vodene klaje, da postane mleko bolj vodeno. Ravno to povemo lahko o

preobilni molži.

Samo ob sebi umevno pride v poštev, če bi žival vsled tega hirala in kumrala. Odpomore se, da žival dobro krmimo in upravljamo.

J. Prepičla molža.

Ta se pa že tiče vsakega gospodarja, ker vsakdo rajši vidi, da krave boli molzejo, nego pa manj. Pride od slabo redivne krme, pokvarjenega želodca, po močnem poželjenju (ob času pojatve.) Med ljudstvom vlada mnenje, da so zdravila, koje pospeše molžo, vendar od njih ni bogvedi koliko za pričakovati.

Najbolje sredstvo je, da se dožene pravi vzrok ter ta odstrani.

Omeniti je še, da je mleko, oziroma smetana, če je staro, večkrat plesnivo; zgodi se tudi vsled mlečne glivice *oidium lactis*, nesnage, da smrdi po gnilih jajcih, imenovali bi ga gnilo mleko; pri medenju po starem načinu se nerado umeđe, posebno od krav, ki že več časa molzejo ali so blizu poroda, če pride grenko mleko vmes ali pa zmlezva (kolostrum) napačna temperatura smetane, prehitro ali prepočasno pinjenje in pa nesnaga; peščeno mleko nastane, če je krma ali pijača bogata na apnu, vsled tega se tvori v vimenu, oziroma seskih mlečni kamen.

(Nadaljevanje sledi).

O razveljavljenju plačanih dolžnih pisem.

Ta zahteva je tako samoobsebi umljiva, kakor $2 + 2 = 4$. Ako je namreč dolžno pismo plačano, to se pravi, ako je ves znesek, za katerega se isto glasi, z naraslimi obrestmi poravnano, je isto zadostilo svojemu namenu in zadruga ga več ne potrebuje. Ko je torej zadnji dolg poravnano, se mora dolžno pismo brez odlašanja dolžniku oddati, da sprejme s tem od zadruge pobotnico, da je ves svoj dolg poplačal. Namesto, da se dolžno pismo izroči dolžniku, se isto razveljavi lahko tudi na ta način, da se prečrta, raztrga ali pa sežge. Razveljava oz. uničenje dolžnega pisma pa se mora izvršiti v navzočnosti dolžnika, ker se mora ta prepričati na lastne oči, da si je zavod vzel pravico bodisi kar koli še od njega terjati. Ako dolžnik tega sam ne vidi ali v obče o tem nič ne ve, se lahko pripeti, da

začne zaupanje do zavoda pešati, kajti kdo je porok plačniku, da je upnik dolžno pismo uničil, ali da ga zavod za znesek, katerega je že plačal, nikoli več ne bo terjal? Čisto naravno je, da ima vsak dolжник take pomisleke, ki ga vznemirjajo, češ, kaj bo z menoj, ako me posojilnica terja še enkrat za vrnjeno posojilo, katero sem prejel za izboljšanje svojega blagostanja. Bilo bi pa tudi slabo znamenje za skrbnega in varčnega gospodarja, ki bi se ne bavil s takimi vprašanji. Navadno je v takih slučajih nezaupnost popolnoma neopravičena, vendar ni to nikakor zadrugi v čast in že iz tega vzroka bi morala biti vsacega knjigovodje oz. blagajnika prva skrb in naloga, da plačano dolžno pismo na ta ali na oni način uniči, če se že to želi ali ne. Pač redko se pri naših razmerah na deželi pripeti, da bi plačnik oz. dolжник zahteval, da se dolžno pismo uniči, kajti knjigovodje in blagajniki oz. funkcionarji zadrug veljajo za najbolj zaupanja vredne osebe v najširšem pomenu besede. Ako se namreč pri zadnjem plačilu opozori dolžnika na to, da bi moral on dobiti dolžno pismo, sliši pač prepogostokrat prav laskave besede: »ah, kaj še bom z dolžnim pismom?«, »no, to lahko prilično raztrgate, saj je itak v knjigi zapisano«, »to lahko obdržite vi, jaz sem posojilo plačal in posojilnica vendar ne bo zahtevala od mene v drugič denarja«.

Da, ljubi prijatelj, kdo ti je porok, da se tvoje preveliko zaupanje enkrat strogo ne maščuje? Kot opomin veljaj sledeče:

Pri neki zadrugi je dobil zadružnik Pravdič večkrat posojila. Pravdič pa je prišel kmalu na to v konkurz in poroki so morali plačati ves njegov dolg. Seveda poroki niso trpeli nikake škode, ker so se okoristili na drug način s premoženjem svojega upnika. Poroki so plačali dolg in nikdo jim ni dal nikake pobotnice; tudi dolžna pisma so ostala še dalje, kakor prej pri posojilnici. Blagajnik pa je takoj na to umrl in pri pregledovanju knjig se je našlo, da eno posojilo še ni bilo plačano. Brez obotavljanja bi zavod lahko zavod izterjal še to vsoto od porokov, saj se je pri zadrugi hranilo še dotično dolžno pismo. Noben izgovor, da je že dolg izplačan, bi ne pomagal, ker ni nobene pobotnice in ker knjigovodja oz. blagajnik ni v dnevnik nič drugega napisal, kakor: Plačilo na dolg zadružnika Pravdiča.

»Dolžno pismo lahko obdržite, saj je itak v knjigi zapisano«, reče marsikdo, kdor poplača svoj dolg. Da, ljubi prijatelj, kaj pa bo, če vendar ni v knjigi zapisano, da je tvoj dolg plačan. V mislih imam nek slučaj, ki se je pripetil preteklo zimo pri zadrugi neke zadružne zveze, o katerem se je mnogo govorilo. Blagajnik ni bil pošten in

zvest svoji službi in je izkoriščal zaupanje ljudstva na najgrši način.

Nek dolжник je plačal 1. oktobra ves svoj dolg z naraslimi obrestmi vred, katerega je imel pri posojilnici. Dolžnega pisma ni zahteval in tudi blagajnik se ni spomnil na svojo dolžnost, ker si je mislil, saj se bode itak vknjižilo. Blagajnik pa ni zapisal svote v knjigo, oddal tudi ni denarja zadružni blagajni, ampak shranil ga je — v svoj žep. Dolžnega pisma tudi ni uničil, ampak pustil ga je mirno med akti ležati, kajti mislil si je, da nadzornik itak ne bo nič zapazil in res, isti ni našel pri pregledovanju knjig in dolžnih listin blagajnikove hudobije; tudi najboljši revizor bi je ne zapazil, kajti iz mrtvega papirja se pač ne more razvideti, kaj se je že plačalo, saj papir, kakor znano, prenese vse.

Med tem je hitelo leto vedno bolj in bolj svojemu koncu in predsednik je zahteval, da se morajo vse obresti izterjati. Kaj sedaj storiti? Če bi dolжник, ki je poravnal svoj dolg, dobil opominski list, bi prišlo sleparstvo takoj na dan. Blagajnik je to dobro vedel in konečno mu ni nič drugega preostajalo, kakor plačati obresti iz svojega žepa, kar je seveda tudi rad storil, ker je prišel tako po ceni do 5000 K. Goljufija je je ostala prikrita in blagajnik je imel zopet mirno vest. Ker pa je imel goljuf v enem slučaju »srečo«, poskusil je isto še v nekaterih drugih slučajih, ki so se mu tudi dobro obnesli. Vendar, »sploh ne sije sreče dan«.

Nekega dne sedi eden izmed ogoljufanih dolžnikov z nekim udom načelstva pri čaši rujnega vinca. Pogovarjala sta se o tem in onem, o slabih in dobrih časih, o zadružnih razmerah, pri čemur je nekdanji dolжник rekel: »Mene res veseli, da sem jaz že svoj dolg pri posojilnici poravnal«. Jako začudeno ga pogleda, ko mu ud načelstva reče: »To vendar ne more biti, kajti od tvojega posojila še ni nič plačano«. — In tako se je prišlo blagajnikovi goljufiji na sled.

Ni res, ljubi prijatelj, jako poučljiv slučaj! Poučljiv v dvojnem oziru:

1. Ako svoj dolg poplačaš, zahtevaj tudi dolžno pismo, ali pa, da se isto v tvoji navzočnosti uniči v pisarni zadruge.

2. V denarnih rečeh mora prenehati vsaka dobrodušnost in zaupanje, kajti to mora segati le do gotove meje.

Proč torej z zaupnostjo, ki je prav laskava sestra lahkomiselnosti in brezbržnosti.

Tu in tam še res najde revizor pri sicer dobrih zadrugah to zaupanje. Znan nam je slučaj, kjer je zadel revizor na nič manj, kakor 15 poravnanih dolžnih pisem črez skupni znesek

do 30.000 K. Ali je v takih slučajih dovolj, da revizor dolžna pisma molče uniči, ali da jih na kak drug način razveljavi? Ne, kajti potem je še vedno nevarnost, da ta razvada še naprej traja. Če pa sme dolжник zahtevati dolžno pismo, potem je pač najbolje, ako revizor v skupni seji načelstva in nadzorstva, ki se itak mora vršiti po reviziji, funkcionarjem vse nevarnosti natanko razloži, katere jim pretijo, ako se ne ravna po tem, da bi se dolžna pisma razveljavila. Ako še revizor to v revizijskem poročilu omeni, zavaruje prvič sam sebe in svojo zvezo proti vsaki ne-zgodi, ki bi utegnila iz te razvade nastati, drugič pa dobi poročstvo, da se bo njegov opomin naznanil zborovalcem pri občnem zboru, pri katerem se mora itak po revizijskem zakonu isto dobesedno prečitati. Ako še poročevalec to točko primerno pojasni, bo od tedaj naprej vsak zadružnik zahteval dolžno pismo, ako je ves dolg na isto poravnal, če bi tudi blagajnik vedoma ali nevedoma na to pozabil. Ravno občni zbor nudi najlepšo priliko, kjer se na taki in enaki nedostatki grajajajo in odpravljajo. Kako pogostokrat pa moramo slišati tožbo, češ da primanjkuje gradiva za občne zборе in vendar, koliko ga je v praktičnem zadružnem življenju! Ena jako primerna točka bi n. pr. bila: »Kako se naj borijo naše zadrage proti pretiranemu zaupanju?«

Vendar o tem morebiti drugokrat, za danes pa veljaj vsem zadrugam opomin: Plačana dolžna pisma se morajo dolžniku vrniti ali pa na ta ali oni način razveljaviti v pričo plačnika.

Oest. landw. Gen. Pr.

Slovenci na razstavo v Prago!

Matička Praga, srce vsega Slovanstva, se je zopet odela v slavnostno krilo in slavi prelepo slavje: v njej se zbirajo tisoči in tisoči raznih narodov, da so svedoki najlepših dnov češkega naroda, ko se v praški razstavi prelestno zrcali kulturna in gospodarska moč najnaprednejšega izmed slovanskih plemen. Nad 150 velikih kongresov se vrši letos v Pragi, iz vseh končin Evrope prihajajo v Prago občudovalci slovanskega uma in napredka. Izmed Slovanov najštevilneje posečajo praško razstavo severni Slovani: Rusi in Poljaki. Samo med Slovenci vlada nekako mrtvilo glede praške razstave, in da se temu odpomore, je iz čeških vrst samih izšla akcija, ki ima Slovence privabiti na praško razstavo. Osrednja zveza društev »Českých Baráčníků« v Pragi, ki jej je glavni smoter gradnja čeških šol v obmejnih krajih in negovanje slovanske vzajemnosti je pričela akcijo za izlet Sloven-

cev v Prago ter z vsemi pripravljalnimi deli poverila svoja člana gg. Beneša in Krašovca.

Izlet Slovencev v Prago se vrši dne **16. julija t. l.** in sicer po sledečem vzporedju:

16. julija: izletniki se zberó po 5. popoldne v hotelu Štrukelj v Ljubljani. Tu jim praški odposlanec izroči izletne znake. Odhod iz Ljubljane južni kolodvor ob 7:35 zvečer.

17. julija: ob 6. uri zvečer prihod v Plzenj. Pozdravni večer v Meščanski Besedi. Prenočimo v Plznju.

18. julija: ogledamo si znamenitosti: najslavnejšo pivovarno na svetu, ogromne Škodove tovarne za topove, trgovsko akademijo, trgovsko zbornico, mestno gledališče; pogoščenje v češki pivovarni. Zvečer koncert in gledališče. Prenočevanje.

19. julija: odhod iz Plzna ob 9. uri dopoldne; prihod v Prago ob 12. pop. v razstavo. Slavnostna razsvetljava na razstavišču.

19., 20. in 21. julija ostanemo v Pragi ter si razven razstave ogledamo vse večje znamenitosti: Kralj. grad, vrh Petřin, kjer je svetovnoznani stolp liki Eiflov v Parizu, slovanski narodopisni muzej, vseučilišče, tehniko, poljedelsko visoko šolo, trgovsko akademijo, prestolno cerkev sv. Vida, tovarno za Sokolsko orodje Vindyš, Slavin — groblje čeških velmož, narodno in vinogradsko gledališče, mestne elektrarne, vodovodne naprave itd.

22. julija: ob 8. uri zjutraj odhod s parobrodom v vinorodni Melnik, kjer si ogledamo velikanske kleti kneza Lobkovic, višjo vinarsko šolo, tovarno za sladkor, ki se prideluje iz repe itd. Ob 5. uri pop. odhod v Prago, kjer prenočimo.

23. julija: ob po 11. uri dop. odhod iz Prage ob 1. uri pop. prihod v Tabor. Tu si ogledamo kralj. češko gospodarsko akademijo, glasoviti muzej, prekrasni sokolski dom, tovarno za umetna gnojila itd. Odhod iz Tabora ob 9. uri zvečer.

24. julija: prihod v Ljubljano ob 6. uri 50 min. zvečer.

Preskrbljeno je, da bodo imeli slovenski izletniki svoje posebne vozove, ki bodo nosili napis »Slovenci na razstavo v Prago«. Posebno pa je važno dejstvo, da bodo Slovenci povsod na Češkem dostojno sprejeti po raznih odličnih korporacijah in društvih. Izlet bo ves čas vodil mlad energičen gospod, ki že več let biva v Pragi ter je češčine kot slovenščine večšč. Vdeleženci lahko vstopajo na vseh postajah od Ljubljane do Celovca na vlak, ki odhaja 16. julija ob 7:35 zvečer iz Ljubljane.

Ker je vsako dobičkalovstvo izključeno in je akcija za zlet izšla iz zgolj rodoljubnih čuvstev je tudi možno, da so stroški za izlet tako nizki,

da bi posameznik gotovo potrošil več ko dvojno svoto. Cene izletu so: v III. razredu 120 kron, v II. razredu 140 kron.

Najširšim slojem slovenskega naroda je tako omogočena vdeležitev. V tej ceni je obseženo: vožnja tja in nazaj; za ves čas bivanja na Češkem 3 krat dnevna hrana; prenočišče. Hrana in prenočišče bo v hotelih prve vrste. Hrana bo obilna in po načinu table d'hote. Izletniki toraj nimajo nobenih drugih izdatkov. Prijave naj se pošiljajo najdalje do **10. julija** na naslov: **Gospod Eman Beneš-Malostranský**, spisovatelj, Praga VII., Skalecka ul. 355. Zajedno s prijavo naj se pošlje znesek 120 K oziroma 140 K ter se naj naznani, na kateri postaji želi izletnik vstopiti. Zadnji rok za priglase je 12. julija; na pozneje poslani priglase se ne bo oziralo.

Vsa tozadevna pojasnila dajeta podpisanca.
Praga dne 15. rožnike 1908.

Osrednja zveza
društev »Českých Baráčníků«.

Za pripravljalni odsek:

Eman Beneš-Malostranský, pisatelj in prezidijalni uradnik magistrata Praga VII., Skalecka ul. 355.

Franjo Krašovic, akademik, Praga VII., Skalecka ulica 355.

Učitelj v Trdivasi.

Poučna povest.

(Prosto po nemškem izvorniku za Slovence prirejeno.)
(Dalje).

»To je preveč!« Stari Juri je komaj govoril od jeze. »Preveč, da mi pomagaš ohraniti hišo in dom! Tu pa vendar naj na mestu — Za koga sem se trudil, za koga delal po dnevi in po noči? No — če ti pa do kmetije ni nič, pa lahko greš, kamor češ, lahko postaneš zavoljo mene tovarniški delavec in si oženiš tvojo beraško ljubico.«

»Tak je prav, Jurij, le pokaži mu, da si mu oče«, je hujskala Liza s peklenskim veseljem.

Jurij pa je nadaljeval: »Sedaj sem sit vsega. Na mestu mi poveš, da greš prihodnjo nedeljo v Družmirje — ali pa, Bog ve, doživiš kaj takega, da me ne pozabiš vse svoje žive dni.«

France je bojeval težek boj s samim seboj. Prebledel je kakor stena. — »Oče jaz ne morem, pa ne morem, in če si bom prosil kruha od hiše do hiše, jaz ne morem.«

»Da, posedal boš po tujih pražih. Ako mi danes ob delopustu ne bodeš drugače govoril, pa te vržem prav tako iz hiše, kakor je vrgla Liza tvojo beraško Maro iz hiše. Na to lahko staviš glavo.«

Jurij je šel v sosedno spalnico in zaloputnil duri za seboj.

Škodoželjno je pasla Liza oči na bledem obrazu svojega nečaka: »No, no, Francelj, zdaj si pa obsedel. Saj mi boš vendar rekel »srečno«, predno greš po svetu?«

France je odšel brez besede odgovora. V svoji sobici je zvezal s tresočimi rokami svojo boljšo obleko, jedno vsakdanjo, čevlje, nekaj perila v priprost »punkeljček«, na to pa je zapustil svojo rojstno hišo.

Stari Štor je stal pri oknu in gledal za njim. Zdrnil se je, hotel odpreti, poklicati ga nazaj, a Francelj je že zginil za oglom. Obrnil se je in oko se je vstavilo na poročnem vencu rajneke žene. »Dobro, da te ni več na svetu, Anka«, je zaklical in vzdihoval kakor obstreljena, k smrti obsojena divjačina.

XII.

Bilo je lepega oktobrovega dneva, takrat ko nam hoče solnce še pričarati vso bajno poletno lepoto nazaj. Nebo je bilo modro in čisto kot ribje oko — po zraku so se pletle zlate nitke. Človek je pozabil, da je obsevalo solnce velolistje in travo in se je veselil luči, toplote in čistega zraka.

Na poti iz Družmirja v bližnji trg ste šli pod visokimi smrekami isti dan — bila je nedelja — roko v roki Kosijeva Marica in Koroščeva Majda. Pri starem koritu, katerega je že precej obgrizel časa zob, sta se ustavili in sedli na staro klop. Nekaj časa ste sedeli tiho vsaka s svojimi mislimi.

»Kako lepo so vendar peli otroci pri pogrebu«, je rekla naenkrat Majda. »Po blagoslovljenju celo triglasno.«

»Ah Majdica, še so dobri ljudje na svetu«, je odgovorila Marica. »Jaz ne bom mogla do smrti tega povrniti, kar so mi storili dobri učiteljevi. Misli si, še pogostitve pogrebcev si niso dali plačati.«

»Bojim se samo jednega«, je rekla Majda.
»Česa?«

»Da bo župan odslej na žive in mrtve sovražil učitelja. On si misli, da je učiteljeva dobrota razžaljenje za njega. Njegova žena, Liza, je včeraj na cesti strašno psovala. Pa ji je moj boter Koren dobro povedal. Tako kakor vi, je dejal, še ne ravna niti pagani s siroto, kateri je ravnokar umrl oče. Vi bi morali pogostiti mesto Marice pogrebce, mesto tega pa jo natirate izpod strehe, samo da bi se rešili svoje krvave dolžnosti. Kaj si pošteni ljudje mislijo, tega vam niti ni treba praviti, to so vam pokazali z veliko udeležbo pri pogrebu. — Tak je govoril moj boter, in misli si, da je bila Liza, ki navadno nima zavezanega jezika, tiho kakor grob in je hudo jezna odšla domu.«

(Nadaljevanje sledi.)

Seznam jugoslovanskih zadrug,

ki so bile po izidu junijeve številke »Zadruga« registrirane v zadružnih registrih trgovskih sodišč oz. na novo ustanovljene.

Gornjigrad (Štajersko, okr. sod. Celje) Pašniška zadruga v Gornjemgradu, registrirana zadruga z omejeno zavezo.

Ljubljana (Kranjsko, dež. sod. Ljubljana) Delavska tiskovna družba v Ljubljani, registrirana zadruga z omejeno zavezo.

Kozana-Vipolže (Primorsko, dež. sod. Gorica) Kmečka hranilnica in posojilnica v Kozani-Vipolžah, registrirana zadruga z neomejeno zavezo.

Grgarje (Primorsko, dež. sod. Gorica) Kmečka hranilnica in posojilnica v Grgarju, registrirana zadruga z neomejeno zavezo.

Lokavec (Primorsko, dež. sod. Gorica) Kmečka posojilnica in hranilnica v Lokavcu, registrirana zadruga z neomejeno zavezo.

Lokve (Primorsko, dež. sod. Gorica) Kmečko-delavska hranilnica in posojilnica v Lokvah, registrirana zadruga z neomejeno zavezo.

Rihemberk (Primorsko, dež. sod. Gorica) Kmečka hranilnica in posojilnica v Rihemberku, registrirana zadruga z neomejeno zavezo.

Sv. Križ (Primorsko, dež. sod. Gorica) Kmečka hranilnica in posojilnica v Sv. Križu, registrirana zadruga z neomejeno zavezo.

Savodnje (Primorsko, dež. sod. Gorica) Kmečko-delavska hranilnica in posojilnica v Savodnjah, registrirana zadruga z neomejeno zavezo.

Trnovo pri Gorici (Primorsko, dež. sod. Gorica) Kmečko-delavska hranilnica in posojilnica na Trnovem pri Gorici, registrirana zadruga z neomejeno zavezo.

Mozirje (Štajersko, okr. sod. Celje) Kmečka hranilnica in posojilnica v Mozirju, registrirana zadruga z neomejeno zavezo.

Šmartno na Paki (Štajersko, okr. sod. Celje) Kmečka hranilnica in posojilnica v Šmartnem na Paki, registrirana zadruga z neomejeno zavezo.

Ljubljana (Kranjsko, dež. sod. Ljubljana) I. kranjska tovarna mineralnih voda, sodavice in brezalkoholnih pijač, registrirana zadruga z omejenim poroštvom v Ljubljani.

Kostanjevica (Primorsko, pom. sod. Trst) Kmečka hranilnica in posojilnica v Kostanjevici na Krasu, registrirana zadruga z neomejeno zavezo.

Sodražica (Kranjsko, okr. sod. Rudolfovo) Hranilnica in posojilnica v Sodražici, registrirana zadruga z neomejeno zavezo.

Kuna na Pelješcu (Dalmacija, okr. sod. Dubrovnik) Vinarska zadruga, registrirano uz omejeno jamstvo u Kuni na Pelješcu.

Dekani (Primorsko, pom. sod. Trst) Kmečka posojilnica in hranilnica v Dekanih, registrirana zadruga z neomejeno zavezo.

Medošje (Primorsko, pom. sod. Trst) Kmečka gospodarska zadruga v Medoših, registrirana zadruga z omejeno zavezo.

Rocol (Primorsko, pom. sod. Trst) Gospodarsko in konzumno društvo v Rocolu, registrirana zadruga z omejenim poroštvom.

Sv. Anton (Primorsko, pom. sod. Trst) Kmečka posojilnica in hranilnica pri Sv. Antonu, registrirana zadruga z neomejeno zavezo.

Konkonel (Primorsko, pom. sod. Trst) Kmečka posojilnica in hranilnica v Konkonelu, registrirana zadruga z neomejeno zavezo.

Gornje Sitno (Dalmacija, okr. sod. Split) Seoska blagajna za štednju i zajmove, zadruga uknjižena na neograničeno jamčenje.

Žrnovnica (Dalmacija, okr. sod. Split) Pučka blagajna za štednju in zajmove, zadruga uknjižena na neograničeno jamčenje.

Ljubljana (Kranjsko, dež. sod. Ljubljana) Ljubljanska občekoristna zadruga za zgradbo stanovanj v osrednji zvezi avstrijskih državno-uradniških društev na Dunaju, registrirana zadruga z omejeno zavezo. —

Laibacher gemeinnützige Wohnungsbau-Genossenschaft im Zentralverbande der österreichischen Staatsbeamtenvereine in Wien, r. G. m. b. H.

Šmarje (Primorsko, dež. sod. Gorica) Kmečka posojilnica in hranilnica v Šmarju, registrirana zadruga z neomejeno zavezo.

Bobovišče (Dalmacija, okr. sod. Split) Hrvatska seoska zadruga za štednju i zajmove na neograničeno jamčenje.

Raka pri Krškem (Kranjsko, okr. sod. Rudolfovo) Hranilnica in posojilnica na Raki, registrirana zadruga z neomejeno zavezo.

Črnomelj (Kranjsko, okr. sod. Rudolfovo) I. belokranjska vinarska zadruga v Črnomlju, registrirana zadruga z neomejeno zavezo.

Iz zadružnega registra sta se izbrisali:

Slov. Plajberg (Koroško, dež. sod. Celovec) Posojilnica v Slov. Plajbergu, registrirana zadruga z neomejeno zavezo.

Split (Dalmacija, okr. sod. Split) Kršćanska zadruga pripomoči i štednje, registrirana na neograničeno jamčenje.

Zadružne in gospodarske vesti.

Vsem p. n. članicam na znanje!

Občni zbor Zveze je določil deležem 4 $\frac{1}{2}$ % ne obresti. Opozarjajo se torej vse čislane članice, da nam vpošljejo kupone št. 2 za leto 1907 deležnih listin v svrhu realizovanja deležnih obrestij.

Obnem se naj naznani, ali se želi znese k obresti v gotovini, ali se pa naj morebiti pripiše v dobro v tekočem računu?

Vinska in sadna letina na Štajerskem. Skoraj enoglasno pravijo poročila iz vseh vinorodnih krajev na Štajerskem, da je pričakovati vs j po dosedanem stanju vinogradov izvrstne vinske letine. Silna vročina meseca majnika je tako pospešila razvoj in rast, da so trte letos nenavadno zgodaj cvetele; največ prvih štirinajst dni meseca junija. Po nekod je trsje z grozdem veliko preveč obloženo; nekateri vinorejci hočejo pri pletvi trsa ohraniti vse mladike z grozdem in ne pomislijo, da nima potem vse grozdje dovolj zraka in solnca! — O sadni letini so poročila različna: v Posavju bolj srednja (izvzemši slive) v Podravju dobra, na Murskem polju vsled gosenice slaba. — O upih na dobro vinsko letino poročajo tudi iz Spod. Avstrijskega, Ogrskega, Primorskega in Kranjskega.

Pridelujte si vrtna semena sami! Dostikrat vam pridejo v hišo ceniki za vrtna semena. Poleg cen in vrst semena vidite krasne in vabljive slike zelenjadi, ki ki zraste iz dotičnih semen, da pridete hote ali nehoti v skušnjava in kupite od dotične trvdke. Toda pridelek navadno goljfa in razočara; zlasti čutijo to prav hudo oni, ki pridelujejo zelenjavo za trg in izdajo za semena velike svote brez dobička in celo v veliko škodo. Zato bodi pravilo pametnemu vrtnarju in tudi našim gospodinjam, da si vzgoje, če le mogoče, vrtna semena zelja, murkov in druge boljše zelenjave same. Trud in delo se bogato poplačata.

Sladkorna pesa. Največ sveta ima posejanega v Evropi s sladkorno peso Rusija, namreč 561.300 ha, nadalje imajo Nemčija 432.400 hektarjev, Avstroogrška 330.400 hektarjev in Francosko 204.400 hektarjev.

Stanje kmetijskih zadrug v Belgiji. L. 1906 je bilo v Belgiji 974 zadrug za nabavo semena, živinskih krmil, gnojil in raznih kmetijskih potrebščin. Te zadruga so šteje 56.000 zadružnikov in so dosegle obrat 23 milijonov kron. Ta svota se razdeli na posamezne postavke tako: nabava živinskih krmil 124 milijonov, nabava raznih gnojil 95 milijonov, semena 263.000 in druge kmetijske potrebščine (stroji, orodje etc.) 859.000 kron. Število mlekarских zadrug se je znižalo v l. 1906 od 497 na 488. Znižalo se je istotako število njihovih članov od 55.118 na 51.198. Vrednost raznih izdelkov, katere so prodale mlekarске zadruga, znaša 315 milijonov kron. Med denarnimi zadrugami se razločujejo »comptoirs

agricoles«, čijih delokrog ni omejen na jedno vas ali faro in »sociétés cooperatives locales de kredit«, katere so omejene na jedno vas ali občino z neomejeno zavezo zadružnikov. »Comptoirs«, katerih je 11, so posodile l. 1906 v 2304 slučajih vsoto 9 milijonov kron. Z druge vrste, ki so istovetne z našimi rajfajznovkami in katerih šteje Belgija 469 z 21.607 zadružniki, so izposodile v 3916 slučajih 32 milijonov kron. Poleg teh zadrug še obstoji 7 zadružnih zvez, katere združujejo še 440 hranilnic in posojilnic. Zavodi pri teh zadružnih zvezah so imeli l. 1906 55 milijonov lastnega premoženja. Belgija ima pa še vrh tega mnogo društev za živinorejo in druge stroke gospodarstva. Zadružništvo je torej v Belgiji krasno razvito. Da si lažje napravimo sliko tega razvoja, pripomnimo, da je Belgija približno tako velika kakor vse slovenske zemlje, ima pa vsled bogate razvite industrije in trgovine 4 krat toliko prebivalcev, t. j. okrog 7 milijonov ljudi.

Čebeloreja v Bosni in Hercegovini lepo napreduje. »Bosansko-hercegovački Težak« piše, da je prodal v Fojnici mizar Paulič 395 dunajskih in 230 ameriških panjev. 27. junija je imelo osrednje deželno čebelarstvo društvo (»Centr. pčelarsko društvo za B. in H.«) v Sarajevem občni zbor. Stremljenje društva vneto podpira deželna vlada.

Krmljenje s svežim senom. Z rednim krmljenjem svežega (novega) sena je toliko časa čakati, da se seno skuha ali spoti. Osobito velja to za konje. Ako krmimo živino s senom, predno se je skuhalo, povzroča to potenje in scalnica ima več barv. Tudi blato postane mehkejšo in sluznato. Živina je videti mrtva in upehana. Ako se polaga živini velike množine prav novega sena, nastanejo rade bolezni v prebavilih, osobito želodčni in črevesni katar, ki se spozna v mrzlici, večji žeji, manjšemu teku, po mehkem smrdljivem blatu in na pordeli sluzni koži v gobcu. Včasih nastopi celo kolika in napenjanje. Škodljivost novega sena je tem večja, ker ga živina rada žre. Zatoraj naj pomeša oni, ki je prisiljen krmiti z novim senom, seno s starim ali vsaj z zrezano slamo.

Sadna letina po Goriškem letos ne bo tako obilna kakor se je pričakovalo, posebno vsled lepega cveta. Prikazalo se je namreč na sadnem drevju ogromno škodljivcev, kateri so malone vse uničili. — Isto se je zgodilo tudi na Štajerskem v veliki meri na Murškem polju, kjer se je pojavilo toliko gosenic kakor še nikoli poprej. Ne pomaga prav nič, ako uničujejo le posamezniki gosenice; tu je treba, da delajo to vsi in zato bi morale občine in politične oblasti energično nastopiti.

Sredstvo proti mišim in podganam na vrtu. Neki nemški strokovni list za vrtnarstvo svetuje, naj oni, katerim delajo razne miši in podgane veliko škodo na vrtu, dajo speči masten cvrtnjak, v katerega se nemeša fino stolčeno steklo. Ta cvrtnjak se pritrudi na palico in vtakne v mišje luknje na vrtu. Stolčeno steklo ogreni mišim tako zelo življenje, da se kmalu poslovijo od njega. Posebno drago ni to sredstvo, zato se lahko poskusi z njim.

Kmetijske zadruge na Danskem. Pred kratkim smo objavili zanimiv članek o razvoju kmetijstva na Danskem. Danes objavimo nekaj statistike o danskem zadružništvu. Koncem minulega leta je bilo na Danskem 1076 mlekarških zadrug s 157.000 zadružniki; prodale so te zadruge za 246 milijonov kron surovega masla in drugih mlekarških izdelkov. Nadalje je delovalo 30 zadružnih klavnih s 86.900 zadružniki; prodale so za 93 milijonov kron blaga, 1 osrednja zadruga za izvoz jajc s 43.000 zadružniki; ta je prodala za 6.300.000 kron jajc. — Obstalo je 200 kmetijskih konzumnih društev s 190.000 zadružniki; ta društva so kupila lani za 62 milijonov kron blaga. Vrhu tega je bilo še mnogo zadrug za nakup semenja, za živinorejo, za nakup umetnih gnojil in dr. Danska je najbolj napredna kmetijska dežela na svetu, njene zadruge so najboljše in najvzornejše urejene.

Nagrade za najboljše uspehe v umetnem gnojenju. Neki srbski rodoljub je daroval 500 K in jih je dal po glavni zvezi srbskih kmetijskih zadrug v Zagrebu razdeliti v nagradah po 25 K 20 posestnikom, ki so pokazali najboljše uspehe z umetnimi gnojili. Odlikovanje je bilo največ učiteljev in trgovcev.

Posojilnica v Šoštanju,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,
obrestuje hranilne vloge po

5%

ter plačuje rentni davek za vlagatelje sama.
Uradni dan je vsak četrtek od 8.—12. ure dopoldne.

Za druga pojasnila je pisarna odprta vsak dan od 9. do 12. ure dopoldne.

Načelstvo.

Dr. Ed. Volčič v Novem mestu (Kranjsko)

je uredil ter dobivajo se pri njem in pri vseh knjigo-tržcih naslednje pravne knjige:

1. **Civilnopravni zakoni** (IV. zvezek Pravnikove zbirke) z obširnim slovenskim in hrvaškim stvarnim kazalom, obsegajoči XII. in 909 strani. 1906. V platno vezana knjiga . . . . . K 8.—
2. **Odvetniška tarifa:** določila o rabi hrvaškega in slovenskega jezika pred sodišči; sodne pristojbine s stvarnim kazalom (20 tabel). 1906. Broširano K 1:80
3. **Zakoni o javnih knjigah,** zemljiških itd. (V. zv. Pravnikove zbirke z vsemi predpisi, ki so z njimi v zvezi, s stvarnim kazalom v hrvaškem in slovenskem jeziku, z vzorci knjižnih prošelj in vpisov. 1908. Knjiga v 2 delih, skup 618 strani Mehko vezana knjiga . . . . . K 5:60
Popolno v platno vezana . . . . . K 6.—
Ponatisi iz knjige, navedene pod točko 3.:
4. **Vzglede predlogov, sklepov in vpisov** za zemljiško knjigo; dotična kolkovina in vpisnina. Broširan . . . . . K 1.—
5. **Kolkovina in vpisnina** pri zemljiški knjigi. Stenska tabela na močnem papirju . . . . . K —60

Dalje od „Poljudne pravne knjižnice“, ki jo izdaja društvo „Pravnik“.

- Zvezek I. **Zakon o dovoljevanju poti za silo,** s pojasnili in vzorcem prošnje. 1907. Mehko vezano K —40
- Zvezek II. in III. **Predpisi o železniških in rudniških knjigah.** 1908. Cena mehko vezani knjižici . . . . . K —80
- Zvezek IV. in V. **Pristojbinske olajšave ob konverziji terjatev.** 1908. Knjiga potrebna posebno posojilnicam in denarnim zavodom sploh. Mehko vezana knjižica . . . . . K —80
- Zvezek VI.—X. **Predpisi o razdelbi in ureditvi ter o zložbi zemljišč.** 1907. Mehko vezano K 2:—

Ako ni dogovorjeno drugače, pošilja urednik knjige s pošto proti postnemu povzetju, tako, da se k navedenim cenam priračunijo le resnični in poštni izdatki; pri naročilih do 2 K je najceneje, ako se pošlje naprej kupnina in 10 vin. poštnine v gotovini ali poštnih znamkah.

„Denarna centrala Zadrुžne Zveze v Celju“

izkazuje z 30. junijem 1908 naslednji denarni promet in bilanco:

Stanje deležev koncem leta 1907	K	118.470'—
Vplačani deleži	»	4.830'—
Skupaj	K	123.300'—
Izplačani deleži	»	—'—
Stanje deležev	K	123.300'—
Stanje pasivnih tekočih računov koncem leta 1907	K	1.924.291'37
Prejeti pasivni tekoči računi	»	1.095.301'08
Skupaj	K	3.019.592'45
Vzdignjeni pasivni tekoči računi	»	961.473'96
Stanje pasivnih tekočih računov	K	2.058.118'49
Stanje aktivnih tekočih računov koncem leta 1907	K	1.790.920'40
Izplačani aktivni tekoči računi	»	1.393.179'88
Skupaj	K	3.184.100'28
Vrnjeni aktivni tekoči računi	»	1.166.534'50
Stanje aktivnih tekočih računov	K	2.017.565'78
Gotovina, poštna hranilnica in na- ložbe	K	130.000'—
Denarni promet je znašal v juniju:		
prejemki	K	4.431.136'41
izdatki	»	4.415.790'43
Skupni denarni promet toraj do 30. junija 1908	K	8.846.926'84

! Varne pred ognjem in vlomom !

Blagajnice

prodaja v vseh velikostih, najboljše izdelane, firma ki obstoji že nad 30 let

S. BERGER

DUNAJ, I. Wipplingerstrasse 29.

Vzorci so v rabi in se lahko ogledajo

ori „Zadrुžni Zvezi v Celju“
in pri mnogih drugih posojilnicah in hranilnicah v vseh slovenskih pokrajinah.

Glogowski & Co.

Radetzkystrasse 5 ☺ Gradec ☺ Radetzkystrasse 5

Edina prodaja Remington-pisalnih strojev

Največji zavod te vrste. Svetovna znamka.

Podružnice in prodajalnice v 42 mestih.

Centrala za Avstrijo na Dunaju, I. Franz-Josefs-Kai 15 in 17.

Najnovejši vzorci: _____

ILION, model št. IX, 10—2
REMINGTON-BILLING stroji,
SPECIJALNI TABULATOR stroji s pripravo za
pisavo različne barve.

Posebni stroji za vsak namen in za vsako stroko.
Specijalni katalogi zastonj in poštnine prosto

LASTNI DOM

kreditna in stavbena zadruga v Celju
naznanja, da je prilagodila svoja pravila tako, da izvršuje sedaj
poleg stavbenih tudi druga kreditna opravila, kakor vsaka
hranilna in posojilna zadruga.

Zaradi tega je uredila svoje poslovanje tako, da sprejema
tudi hranilne vloge na tekoči račun, ali na vložne knjižice,
daje posojila, prevzame terjatve, pomaga kupovati hiše,
zemljišča itd., itd.

Hranilne vloge obrestuje **stalno po**
5%

od dneva vložitve do dneva vzdiga ter plačuje rentni davek
za vlagatelje sama iz svojega.

Zadruga je upeljala tudi hišne hranilne nabiralnike: Kdor
napravi temeljno vlogo vsaj 5 K, dobi v porabo brezplačno
tak nabiralnik, katerih vlagatelji že mnogo posedujejo.
Natančna pojasnila se dobijo lahko vsak dan pri udih
načelstva.

Pisarna se nahaja sedaj v Celju, Rotovška ulica št. 12, I. nadstropje.
C. kr. poštne hranilnice račun 54.366. Telefon št. 48.

Uradni dan je vsako sredo in soboto od 8. do 12. ure dop.
in od 2. do 6. ure popoldne.

N a č e l s t v o

Zadruga Lastni dom v Gaberju pri Celju,
reg. kreditna in stavb. zadr. z om. zav.

Dr. Vek. Kukovec, predsednik, Ivan Rebek, podpredsednik,
Franjo Jošt, dr. Anton Božič, dr. J. Karlovšek, Franc Pušnik,
Alojzij Terček, udje načelstva.

POSOJILNICA V CELJU

„NARODNI DOM“ ▲ v lastni hiši.

Posojilnica v Celju, ki je bila
leta 1881 z neomejeno zavezo ustanov-
ljena, šteje sedaj nad 4200 zadružnikov,
kateri imajo vsega nad **88.000** kron
vplačanih deležev ter ima sedaj nad
6 in pol milijona kron hranilnih vlog in
nad **332.000 K** rezervnega zaklada.

Hranilne vloge sprejema od vsakega,
če tudi ni član zadruge ter jih obre-
stuje po 4 in en četrt odstotkov; poso-
jilnica plačuje **rentni davek** sama,
ne da bi ga odtegnila vlagateljem. Po-
sojila daje na osobni ali hipotekarni
kredit proti **5 in pol odstotnemu**
in **5 odstotnemu** obrestovanju.

Posojilnica v Celju uraduje
vsak dan dopoldne od 9. do
12. ure, izvzemši nedelje in
praznike.

„Južnoštajerska hranilnica v Celju“, ▲ Narodni dom ②

za katero jamčijo okraji: **Gornjigrad, Sevnica, Šoštanj, Šmarje pri Jelšah, Vranksko**
za popolno varnost vlog in za njihovo po pravilih določeno obrestovanje do neomejene visokosti, ima sedaj
hranilnih vlog **4.000.000 kron.**

Hranilnica posluje s strankami **vsak predpoldan od 8. do 12. ure izvzemši nedeljo in**
praznike. Hranilne vloge obrestuje po 4 od-totke in pripisuje obresti polletno h kapitalu ter
plačuje hranilnica **rentni davek sama** in ga ne odtegne vlagateljem, tako, da dobe isti popolnoma
nad 4 odstopke obresti.

Izposojuje pa na zemljiško varnost **po 5 odstotkov**, občinam in korporacijam navedenih petih okrajev
po **4 tri četrt obresti.**

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Podružnica v Celovcu. Delniška glavnica 2.000.000 K. Rezervni zaklad 250.000 K. Podružnica v Spiljetu.

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem,
prioritet, komunalnih obligacij,
srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Promese izdaja k vsakemu
žrebanju.

Zamenjava in eskomptuje

izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapale kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje.

Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje
vojaške ženitninske kavicje.

Eskompt in inkaso menic. ————— Borzna naročila.

Denarne vloge sprejema

po 4 in pol odstotkov

v tekočem računu ali na vložne
knjižice proti ugodnim obrestim.
Vloženi denar obrestuje od dne
vložbe do dne vzdiga.

Promet s čeki in nakaznicami.

Prodajalni urad hišnih hranilnih nabiralnikov,

(Heimsparkassen-Verkaufsbureau.)

Telefon 13.340.

družba z omejenim jamstvom.

Telefon 13.340.

DUNAJ, I., Stadiongasse 6.

Število av-
strijskih
zavodov, ki
naročujejo
od urada za
prodajo hiš-

nih hranilnih nabiralnikov (pušice):

Hranilnice 231

Zadruga 327

Banke itd. 11

zavsem

569

zavodov.

Na sprednji strani nahaja se tablica, v katero se vtisne ime denarnega zavoda in tekoča številka. Cena vsakemu vzorcu je K 6.— vštveši napis in omot z železniške postaje Dunaj pri četrtem vzorcu z železniške postaje Budjevojice.

Priznано najboljšę

sejalnice vnoviĉ zboljšanęga sestava
„Agrikola“,jeklene pluge,
brane, valjarje,**kosilnice** za travo, deteljo in žita,
obraĉalnike, stroje za grabljenje sena in žita,
stiskalnice za seno, slamo, grozdje in sadje,
hidravliĉne stiskalnice,

stroje za meĉkanje in robkanje grozdja,

☞ mline za sadje, skropilnice ☞
☛ za trte in druge rastline, ☛stroje za sušenje sadja in soĉivja,
vrtilne pumpe za gnojnico,

izdeluje in razpošilja v najnovejših, odlikovanih sestavih

Ustanov. 1872.

PH. MAYFARTH & Co.,

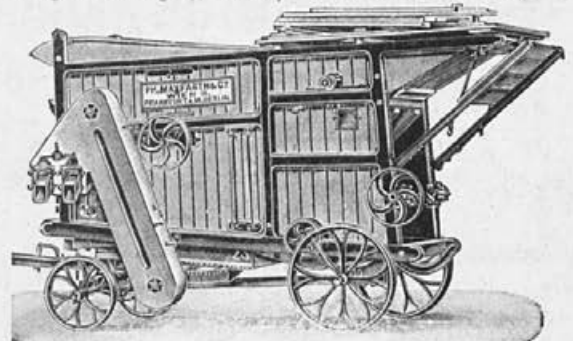
1050 delavcev.

tvornice kmetijskih strojev, livarne in parne fužine **DUNAJ 2/1, Taborstrasse št. 71.**

Odlikovan z nad 600 zlatimi, srebrnimi kolajnami i. t. d.

Obširni ceniki s podobami brezplaĉno.

Zastopniki in preprodajalci se išĉejo

mlatilnice s patentovanimi teĉaji,
prirejenimi za kolo-
barno mazanje (Rollen-
Ringschmierlager), roĉne, na vitel in motorne,**vitlje za vprežno živino,**

stroje za snaženje žita, trijerje, stroje za robkanje koruze,

stroje za rezanico s patentovanimi teĉaji, prirejenimi za

kolobarno mazanje, da jih je možno goniti povsem lagotno.

Stroje za rezanje repe, mline za debelo moko, stroje za parjenje
krme, peĉl za štedilne kotle in vse druge kmetijske stroje**ÚSTŘEDNÍ BANKA** **ČESKÝCH SPOŘITELN****(Osrednja banka ĉeških hranilnic)**PODRUŽNICA V BRNU
Ferdinandova ulica 29.

Centrala v Pragi

PODRUŽNICA V TRSTU
Piazza del Pontarosso 3.PODRUŽNICA V LĚOVU
ulica Karola Ludvika b. 33.

I. Ovocna ulica 15.

PODRUŽNICA NA DUNAJU
I. Wipplingerstrasse 22.zvršuje vsakovrstne banĉne transakcije: Tekoĉe raĉune. Uloge. Vrednostne
papirje. Eskomptuje menice denarnih zavodov. Obĉinska, komunalna in okrajna
posojila. Valute, devize, inkaso in izplaĉila. Financiranje gradenj javnih korporacij.Izdaja in prodaja 4% banĉne zadolžnice, katere se zamorejo uporabljati glasom
zakona za nalaganje denarja sirot, dalje kot fondi, kavcije itd.**ODDELEK za VADIJE in KAVCIJE.****Natanĉneja pojasnila daje ravnateljstvo.**

Zvezna tiskarna v Celju Schillerjeva cesta št. 3

izvršuje vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela od avadne do najmodernejše oblike. Ker je bogato založena z najnovejšimi okraski ter opremljena z motornim, oziroma električnim obratom, lahko izvršuje največja dela v kratkem času okusno,
***** točno in ceno. *****

VSE PO KONKURENČNIH CENAH!

ZVEZNA TRGOVINA, Celje, Rotovška ul. 2

priporoča sl. posojilnicam, hranilnicam in zadrugam založne tiskovine po znižanih cenah:

	100 pol oziroma komadov	K		100 pol oziroma komadov	K
Obrazec A. Blagajniški dnevnik	kolek	5,-	Opravični zapisnik		5,-
B. Konto za posojila		7-20	Menice, slovenske		4,-
C. Konto za hranilne vloge	kolek	7-20	Skadenčna knjiga za menice		5,-
D. Konto za zadrugne deleže		5,-	Konto hiš		5,-
E. Razdelnik izdatkov		6-70	Zemljeknjižna prošnja		5,-
F. Razdelnik prejemkov		8-40	Rubrum za zemljeknjižne prošnje		4,-
G. Imenik družstvenikov (register)		6-40	Obrazec U. Pristopni list		6-40
H. Denarni listek		1,-	V. Izkaz za rentni davek		4,-
I. Listek vzdignjenih hranilnih vlog		1,-	Fascikelni za dolžna pisma	1 par	-90
K. Referatna pola za dolžnike		1-20	" " pristopne liste	1 "	-60
L. Poročevalna pola za dolžnike		5,-	" " menice	1 "	-60
M. Opomin ostalih obresti		1,-	Knjiga za naložen denar št. 600 K/70	kolek	2-40
N. Računski listek za posojila		1,-	" " izposojila št. 600 K/70	kolek	2-40
O. Konto hranilne vloge		7,-	" " inventar št. 600 K/70		2-40
P. Konto deleži in dividenda	za sklepanje računov	7,-	Imenik (index) vlagateljev 195/5-48		1-20
R. Konto posojila		7,-	" " zadrugnikov in dolžnikov 195/5-48		1-20
S. Izkaz o neposrednih pristojbinah		4,-	Zapisnik za sklepe načelstva 400 K/100		2-70
T. Računski zaključek		7,-	" " občnega zbora 400 K/70		2-30
Dolžno pismo		6,-	Ovitki za obrazce O., P., R., po 100 pol po		6,-
Navodilo kako sestavljati letne račune	komad	-30			

VEZANJE VSEH KNJIG SE PRESKRBI V LASTNI KNJIGOVEZNICI SOLIDNO IN CENO.

Zvezna knjigoveznica, Celje

Schillerjeva cesta šte. 3

se priporoča za vsa v svojo stroko spadajoča dela, kakor: vezanje zapisnikov, raznih liturgičnih in drugih knjig, molitvenikov, izdelovanje map, fascikljev itd. Sprejemajo se tudi vsakovrstna galanterijska dela. Izvršuje vse ceno, hitro in solidno.

Zadružna Zveza v Celju,

registrovana zadruga z omejeno zavezo

razteza svoj delokrog po Štajarskem, Kranjskem, Koroškem, Primorskem in v Dalmaciji ter ima namen, pospeševati razvoj zadružnega delovanja v občie ter zastopati koristi svojih članov v vsakem oziru.

Zadružna Zveza v Celju sprejema za člane vse pridobitne in gospodarske zadrug in društva kakoršnekoli vrste kakor: hranilnice in posojilnice, mlekarske in sirarske, kmetijske, konzumne in produktivne zadrug i. t. d.

Zadružna Zveza v Celju snuje in pospešuje poglavitno **slovenske kmečke Raiffeisenske** posojilnice ter kmetijske, mlekarske in druge gospodarske zadrug.

Revizijsko koncesijo t. j. pravico izvrševati obligatorično revizijo zadrug in društev po določilih zakona od 10. junija 1903, drž. zak. šte. 133 je podelilo visoko c. kr. ministrstvo za notranje stvari Zadružni Zvezi v Celju z ukazom od 22. marca 1906 št. 743 ter izvršuje ista revizije po svojih strokovnjakih.

Denarna Centrala Zadružne Zveze v Celju je urejena vsem novodobnim potrebam primerno ter oskrbuje denarno spopravnost med svojimi članicami.

Denarna Centrala sprejema denar na obrestovanje v tekočem računu ali kot hranilne vloge, katere obrestuje po najvišji mogoči obrestni meri in jih izplačuje na zahtevanje poštnoobratno. Rentni davek plačuje Zadružna Zveza sama.

Denarna Centrala dovoljuje in izplačuje zadrugam kredit v tekočem računu ali kot naložbe po kar najbolj mogoči nizki obrestni meri in kar najhitreje.

Denarna Centrala je imela prometa leta 1907 okroglo **15 milijonov kron** ter je ista velika dobrota za vse članice.

Vse zadrug Zadružne Zveze v Celju so imele v letu 1906:

denarnega prometa	K 236,848.258'92
čistega dobička	507.922'94
rezervnih zakladov	3,672.985'25
skupnega lastnega imetja	5,541.905'98
ter vseh aktiv (premoženja) skupaj	100,572.031'71

Zadružna Zveza v Celju je član Splošne Zveze kmetijskih zadrug avstrijskih na Dunaju, ki izvršuje pri istej tudi obligatorično revizijo.

Zadružna Zveza v Celju je imela koncem leta 1907 učlanjenih okroglo 200 zadrug.

Zadružna Zveza v Celju je naslednica poprejšnjega društva Zveza slov. posojilnic, ki je bila osnovana leta 1882—1883. Delovanje teh korporacij in njenih funkcionarjev traja toraj že 25 let in je to najstarejša Zveza na Slovenskem in na slovanskem jugu sploh.